

TALOUSARVIOALOITE 185/2004 vp

Määrärahan osoittaminen kuluttajariitalautakunnan perustamiseen

Eduskunnalle

Vuokrariidoissa ei ole tällä hetkellä kevyempää tapaa saada ratkaisu erimielisyyksiin kuin tuomioistuinmenettely. Kuluttajan on vaikea saada oikeutta vuokralaisena sekä omistus- ja asumisoikeusasujana, sillä riitojen selvittäminen tuomioistuimissa tulee kalliiksi ja vie aikaa. Kyse on useimmiten muutamasta sadasta eurosta, mikä on suuri raha kuluttajalle, mutta kuitenkin pieni oikeuden hakemiseen kalliiksi käyvällä oikeusprosessilla. Tarvetta sujuvaan asuntoriitojen sovitteluun on: vuonna 2000 kuluttajaviranomaiset saivat 50 000 asumista koskevaa neuvontapyyntöä.

Kuluttajat jäivät asuntokysymyksissä tyhjän päälle, kun huoneenvuokra-asioita käsitelleet asunto-oikeudet lakkautettiin vuoden 2003 alussa. Eri tahoilta tuotiin tuolloin esille, että tarvitaan uusia keinoja oikeusturvan takaamiseksi asumisasioissa. Eduskunnan lakivaliokunta piti hallituksen asunto-oikeuksien lakkauttamista koskevaan esitykseen antamassaan mietinnössä (LaVM 8/2002 vp) välttämättömänä, että asiassa ryhdytään toimenpiteisiin. Kauppa- ja teollisuusministeriön asettama asumisturvatyöryhmä toteasi väliraportissaan (kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 7/2001), että asumiseen liittyvissä tilanteissa on tarve parantaa oikeusturvaa ja että tuomioistuinmenettelyn ulkopuolelle tarvitaan asumisturva-asioiden valtakunnallinen ratkaisumenettely.

Oikeusministeriössä on valmiina hallituksen lakiesitysluonnos eduskunnalle laiksi kuluttajariitalautakunnasta. Laki korvaisi voimassa olevan lain kuluttajavalituslautakunnasta. Lailla on

tarkoitus muuttaa nykyinen kuluttajavalituslautakunta kuluttajariitalautakunnaksi. Lakiesityksessä lautakunnan toimivaltaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös asuinhuoneiston vuokrauksesta ja asumisoikeudesta syntyviä erimielisyyksiä. Lautakunta voisi käsitellä kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan lisäksi kahden yksityishenkilön välisiä riitoja. Asuinhuoneiston vuokrausta koskevan riidan voisi saattaa vireille kuluttajan asemassa oleva vuokralainen ja vuokranantaja, joka on yksityishenkilö. Asumisoikeuden luovuttamista koskevissa erimielisyyksissä viireillepano-oikeus olisi luovuttajana olevalla yksityishenkilöllä ja kuluttajan asemassa olevalla luovutuksensaajalla.

Lautakunnan toimivallan ulkopuolelle on esitysluonnoksessa rajattu huoneenvuokrasuhdetta ja asumisoikeutta koskevat asiat sekä pääosa arvopaperikauppaan ja sijoitustoimintaan liittyvistä asioista. Tavoitteena on kansalaisten oikeusturvan tehostaminen varmistamalla asianosaisten lakiin perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien toteutuminen suhteellisen kevyin järjestelyin sekä kohtuullisin kustannuksin niin asianosaisille kuin yhteiskunnallekin.

Laki tulisi voimaan 1 päivänä syyskuuta 2005, jolloin kuluttajavalituslautakunta siirretään pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelman mukaisesti kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle. Lakiesitys on tarkoitettu käsiteltäväksi valtion vuoden 2005 talousarvioehdotuksen yhteydessä. Kuluttajien asemaa parantavaa esitystä ei voida

kuitenkaan antaa eduskunnalle, koska sillä on menovaikutusta vuoden 2005 budjettiin ja esitykseen tarvittavia varoja ei ole varattu oikeusministeriön pääluokkaan hallituksen esityksessä vuoden 2005 talousarvioksi. Jo nyt kuluttajavalituslautakunnan toiminta kärsii riittämättömistä henkilöresursseista; asiat ovat lautakunnassa ruuhkautuneet ja käsittelyajat pitkittyneet kohtuuttomasti.

Lautakunnan toimintavallan laajentaminen lakiesityksen mukaisesti huoneenvuokrasuhteita, asumisoikeutta ja sijoitustoimintaa koskeviin asioihin lisää käsittelyyn tulevien asioiden mää-

rää arviolta 1 050 asialla vuosittain. Valtaosa koskisi todennäköisesti huoneenvuokra-asioita. Henkilökunnan lisäykseen lautakunnan lisärahoitustarve on 520 000 euroa vuodessa. Vuoden 2005 talousarviossa lisärahoituksen tarve on 173 000 euroa ilman kalusteiden ja laitteiden hankintamenoja.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2005 talousarvioon momentille 25.30.21 lisäyksenä 173 000 euroa kuluttajariitalautakunnan perustamiseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Antti Kaikkonen /kesk